

УДК 7. 74. 745.51

Валентина МОЛИНЬ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0815-6096>

МИСТЕЦЬКІ ТВОРИ РІЗЬБЯРІВ ДИНАСТІЇ ШКРІБЛЯКІВ НА ВИСТАВКАХ ГАЛИЧИНИ (160-річчю Миколи Шкрібляка присвячується)

Стаття присвячена творчості відомого майстра художньої обробки дерева на Гуцульщині Юрія Шкрібляка (1822—1884) та його синів — Василя (1856—1928), Миколи (1858—1920) і Федора (1859—1942). Простежено активну участь різьбярів династії Шкрібляків у виставках, що відбувалися в Галичині, зокрема у Відні (1873), Львові (1894, 1905), Станіславі (1879), Коломиї (1880, 1912), Тернополі (1887).

Ключові слова: Юрій Шкрібляк, династія, різьба, виставки, народне мистецтво, Гуцульщина, Галичина.

© В. МОЛИНЬ, 2018

ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 5 (143), 2018

Нова епоха в розвитку різьбярства на Гуцульщині пов'язана з ім'ям і творчістю славного майстра художньої обробки дерева Юрія Івановича Шкрібляка (1822—1884) з села Яворова Косівського району [2; 17; 18; 13]. Інтенсивна творча діяльність Ю. Шкрібляка припадає на третю чверть ХІХ століття [14]. Постійний пошук нового був притаманним для цього талановитого майстра, який сам змайстрував токарний верстат, постійно вдосконалював свій інструментарій, творив нові форми і декор [20]. Його твори відзначаються простотою, вишуканою різьбою, легкістю композицій, гармонійно скомпонованими елементами орнаменту. Майстер тонко відчував площину і відповідно декорував її орнаментальними мотивами. Для декорування використовував плоску суху різьбу, іноді підсилював її інкрустацією рогом, металевим дротиком чи цвяшками [12]. Назви мотивів Ю. Шкрібляка зафіксовані дослідником А. Будзаном [2; 3]. Юрій Шкрібляк майстерно використовував і комбінував характерні мотиви гуцульської різьби: «пасочки», «кривульки», «головкате», «колоски», «деревця», «сонечка», «розети», «підківки», «зубці», «вічка», «кочела», «кучері». «Багатомовний геометричний, антропоморфний та рослинний орнамент у творчості Юрія Шкрібляка постає як філософськи осмислена картина довколишнього світу, спостережена пильним оком майстра і перенесена різцем на дерево» [16, с. 10].

Свої вироби він оздоблював різьбою надзвичайно тонкого виконання, перший запровадив плоске різьблення у поєднанні з «вибраним» тлом і давнім контурним різьбленням. Композиція орнаментальних мотивів на виробах Ю. Шкрібляка відзначається простотою і ясністю. «Кількість основних декоративних мотивів у його роботах невелика, але численні способи їх композиційного розміщення роблять орнаментику багатою та різноманітною» [2, с. 28]. Всі мотиви можна поділити на основні і другорядні. «Хрещаті мотиви становлять основу архітектонічного порядку інших орнаментальних мотивів» і мають «більш як 20 різних форм» [2, с.28]. Оперуючи порівняно незначною кількістю декоративних мотивів, серед яких домінують геометричні, Ю. Шкрібляк створював завершені орнаментальні композиції, в яких мотиви чітко розділені між собою, розташовані фризами або навколо центральної розетки. Посередині розет здебільшого був хрест, який, на думку дослідників, до того часу став основним смисловим елементом в гуцульській символіці на дерев'яних ви-

робах. Орнаментальні мотиви Ю. Шкрібляка «закріплені як класичні зразки українського народного гуцульського мистецтва» [8, с. 105].

Володимир Шухевич вказує на те, що Ю. Шкрібляк на прохання священика о. І. Кобринського виготовляв і декорував різьбленням предмети для облаштування церкви у Яворові, виконав замовлення з «прадивним артизмом і від того часу вславився він першим різьбярем на цілу Гуцульщину» [20, с. 342].

Ще за життя Ю. Шкрібляк здобув славу найкращого майстра різьби, створивши багато оригінальних творів. Замість вглибленого орнаменту «вивів випуклий над площиною», яку оздоблював, «прибільшив мотиви орнаменту і їх комбінації, а робота у нього виходить по-мистецьки викінчена: і різьба виведена докладно і чисто, і самі предмети були взірцево виконані» [11, с. 5]. Неодноразово вироби майстра експонувалися на виставках і удостоювалися нагород.

Слід зауважити, що «виставковий рух» у Галичині другої половини ХІХ — початку ХХ століття складає цілу низку виставок. Виставки влаштовувалися різними Товариствами, промислово-торговельними та сільськогосподарськими спілками, а також приватними колекціонерами. Участь народних майстрів з Гуцульщини у виставках засвідчують періодичні видання кінця ХІХ — початку ХХ століття, каталоги виставок та рецензії на сторінках галицьких газет «Діло», «Господар і промисловець» [7; 5], «Неділя» [11].

На виставках, зокрема, популяризувалося народне мистецтво Гуцульщини, утверджувалося право на існування творів народних майстрів як мистецьких надбань. Народні майстри як і художники, репрезентували свої твори на багатьох крайових [2; 3; 19; 21] і всесвітніх виставках [9]. Виразність форм, доцільність декору і їх гармонійне поєднання у виробках різьбярів, мосяжників, гончарів, ткачів і вишивальниць, були одними з найважливіших факторів оцінки мистецьких вартостей народного мистецтва.

Різьблені вироби Юрія Шкрібляка експонувалися на всесвітній виставці у Відні (1873), а згодом здобули високу оцінку на виставці в Трієсті (1878) [2].

На сторінках першого українського часопису «Господар и Промышленник», який виходив у Станіславі (1879—1883), а згодом — у Львові (1884-1887),

знаходимо відомості про учасників господарсько-промислової виставки у Станіславі (1879), зокрема, народних майстрів з Гуцульщини, Покуття та Бойківщини [7]. Серед авторів різьбярських робіт виділяють імена Юрія Шкрібляка з Яворова та Івана Антонока з Маріямполья. Значну увагу приділено визначному різьбяреві Гуцульщини Ю. Шкрібляку. Тут вміщено біографію майстра і стислий опис досконало виконаних боклажки, скриньки і барильця, декорованих різьбленням. Особливо пишно декорований різьбленням боклажок, по обидва боки якого в центрі зображені «трёхраменні хрести викладені цятками», а навколо них симетрично вкомпоновані кільця з металевими цвяшками, листочки та зигзагоподібні елементи. Ці вироби засвідчують велике обдарування і певний поступ Ю. Шкрібляка в токарстві, різьбярстві та оздобі металевими цвяшками і обручами [7, с. 42].

Великого розголосу набули в Галичині та й в усій Австро-Угорщині етнографічна виставка [21] та господарсько-промислова, що відбулися у Коломиї восени 1880 року [5]. На етнографічній виставці значний інтерес становили різьблені вироби з дерева, зокрема, твори Юрія Шкрібляка, зразки народного одягу з гуцульських і покутських сіл та багата колекція писанок. Щодо декоративного вирішення різних виробів народних майстрів з двох повітів (Коломийського і Косівського) М. Туркавський на їх похвалу пише: «Гуцул має вроджений талант і надзвичайне замишування. Жодний матеріал у нього не важкий до обробітку, а кожній дрібниці уміє він надати «pietno pokazney powosci i widoczney zgrabnosti» [21, с. 18]. Зокрема, «високою спритністю і зграбністю відзначалися вироби точені, що походять з Гуцульщини. Доказом того є барильця, чарки на масло, рахви, баклаги, пляшки, хрестики з колекції п. Богожевича, які з дерева яворового виточив майстер Ю. Шкрібляк» [21, с. 19]. Автор шкодує про те, що виставковий комітет «не постарався представити» створену Шкрібляком цікаву токарню, про яку так багато говорилося на Покутті [21, с. 19]. Адже Ю. Шкрібляк виготовляв високого мистецького рівня вироби з дерева на токарному верстаті власної конструкції. Навчившись токарства, майстер почав декорувати свої точені вироби спочатку найпростішими прикрасами у вигляді прямих ліній — пасочків, пізніше орнаментальні мотиви ускладнювалися, роз-

ширився й асортимент виробів. На власноруч виготовленій токарні майстер виточував куделі, порохівниці, рахви, пляшки, чарки, барильця. Виготовляючи долота, поліпшував техніку різьблення, запровадив нові орнаментальні мотиви і творив власну манеру так званого «шкрібляківського різьблення». Кожен виріб він дбайливо оздоблював вишуканою різьбою. Відповідно до форми, поділяв площину на рівномірні поля, заповнюючи їх орнаментальними мотивами. Ю. Шкрібляк зумів досягти «вершини художнього узагальнення, справжньої гармонії краси матеріалу, техніки виконання та ужиткового призначення виробу і тим самим здобути визнання далеко за межами рідного краю» [16, с. 10].

В каталозі господарсько-промислової виставки занотовано близько сотні учасників [5, с. 1]. З виставлених виробів найбільше робіт ткацьких, трохи гончарних, менше токарних, шевських, бондарських, велика кількість робіт вишиваних. Різьблений боклажок роботи Ю. Шкрібляка з Яворова виставив о. Айталь Кобринський. На бічних круглих поверхнях боклажка вирізьблений напис: «Где згода в сімействі, где мир и тишина» — «Щасливи там люде, блаженна сторона» [5, с. 29].

На рільничо-промисловій виставці у Кракові 1887 року бронзовою медаллю був нагороджений Василь Шкрібляк «за тонке технічне виконання та високу мистецьку вартість» своїх виробів [2, с. 29].

Вироби народних майстрів Гуцульщини експонувалися на виставках у Тернополі (1887) і Львові (1894). Особливою увагою на виставці у Тернополі користувалася збірка дерев'яних виробів, оздоблених різьбленням та інкрустацією, роботи братів Шкрібляків — Василя, Миколи і Федора. Вони представили більше 20 виробів: барильця, боклаги, рахви, пляшки, чарки, табакерки, цукорниці, тарілки і булава. Газета «Діло» інформувала, що вироби братів Шкрібляків того ж року розкуповували на ярмарку на Замковій горі у Львові. Кілька творів Шкрібляків, як зразки для школи деревного промислу, закупили і організатори Гуцульської промислової спілки в Коломиї [2, с. 29].

Важливою подією в історії української культури був показ народного будівництва Галичини на крайовій промислово-сільськогосподарській виставці 1894 року у Львові. Особливо вартісними з мистецького огляду на виставці були гуцульські архітек-

турні об'єкти — гуцульська церква та хата з усіма господарськими прибудовами, що збудував відомий народний майстер Лесь Кобчук з Яворова Косівського району. Його вироби після закриття виставки отримали срібну медаль. Хата мала традиційний план: дві житлові кімнати, розділені сіньми. Печі у хаті були обкладені кахлями Петра Кошака з Пістиня, мисники і полиці на посуд різьбяра Івана Кобчука. Зокрема, в спеціально збудованій гуцульській хаті брати Василь і Микола Шкрібляки демонстрували для відвідувачів процес виготовлення та декорування виробів з дерева. Біля них ткала запаски Василина Столацук [6, с. 51]. Ця виставка, в організації якої брали участь І. Франко та В. Шухевич, нагадувала до певної міри сучасний музей архітектури і побуту.

Прикрасою етнографічного відділу виставки була гуцульська церква. У храмі була розміщена виставка церковного мистецтва, де було представлено близько 180 речей. Створенням етнографічного розділу керував В. Шухевич. Крім народної архітектури на цій виставці була широко показана творчість різьбярів родини Шкрібляків. Тут експонувалися шість робіт Ю. Шкрібляка і 24 вироби його синів Василя і Миколи [6]. З-поміж робіт Василя виділялася тарілка, два столики, рахви, скриньки і топірець, декоровані різьбленням та інкрустацією, а серед робіт Миколи — цукорниці і тарілка з написом: «Чим хата багата, тим рада» [2, с. 30].

Відомо, що різьблені вироби Василя і Миколи Шкрібляків експонувалися на виставці гуцульських виробів, організованій повітовою радою у Косові (1904). Виставка складалася з кількох відділів і експонувалася у народній школі на Москалівці [10]. Тут були представлені вироби з дерева і металу, писанки і вишивки, ткацькі, кушнірські та гончарські вироби народних майстрів з різних сіл Косівського повіту.

З усіх етнографічних та господарсько-промислових виставок, які відбувалися в Галичині наприкінці XIX — на початку XX століття, найважливіше значення мала «Вистава української штуки і українського артистичного промислу», організована Товариством прихильників української літератури, науки і штуки у Львові (1905). Вперше поряд експонувалися твори професійних українських художників і народних майстрів. З приводу цієї виставки ху-

дожник, мистецький критик і один із організаторів виставки І. Труш у журналі «Артистичний вісник» написав широку рецензію під назвою «Вистава українських артистів» [19], в якій охарактеризував творчість окремих митців, проаналізував найбільш цікаві твори, а також дав оцінку експонованих зразків народного мистецтва. На виставці були представлені 73 твори «гуцульського сницарства», зокрема роботи Юрія, Василя, Миколи і Федора Шкрібляків з Яворова, Марка та Петра Мегединюків з Річки, Василя Якіб'юка з Криворівні, Івана Семенюка з Печеніжина, Петра Гондурака з Яворова, Дмитра Дутчака з Брустур. Іван Труш писав: «Найінтересніше представлялося гуцульське сницарство в дереві. Завдяки великій і добірній колекції професора Грушевського було воно репрезентоване як найгарніше. Отсі вироби гуцульських майстрів, виставлені на всесвітній виставі артистичного промислу, могли би конкурувати, як не з найліпшими творами міського промислу, продукції вишколених артистів — то на всякий випадок з усякими творами найгарнішого паралельного артистичного промислу усіх народів» [19, с. 24].

Товариство прихильників української літератури, науки і штуки відзначило мистецьку вартість творів народних майстрів. Золотими медалями були нагороджені Василь і Микола Шкрібляки, а похвальні дипломи отримали Федір Шкрібляк і Марко Мегединюк. Найкраще були репрезентовані брати Шкрібляки з Яворова, творчість яких високо поцінував Іван Труш: «Кількадесять предметів із під їх руки пишались поміж картинами малярів, як доказ, що артистична сила їх авторів велика, а продукція поступає наперед і близька досконалості» [19, с. 60]. В. Шкрібляк представив кілька зразків різьблених меблів, скриньки, рахви, барильця і пляшки, що засвідчували досконалу техніку різьби та інкрустації майстра [2, с. 30]. За словами І. Труша, барильце В. Шкрібляка має «стільки технічних орнаментативних і колористичних достоїнств, що можна його сміло зачислити до найгарніших творів гуцульського сницарства» [19, с. 61]. Світліни фрагментів експозиції, де представлені роботи Шкрібляків, вміщено у дослідженні М. Станкевича [18, с. 160—161].

Зразки народних промислів, одяг, фотографії з Гуцульщини та Покуття експонувалися на хліборобській виставці у Стрию (1909). Окремі відомості

про участь майстрів народного мистецтва Гуцульщини, що експонувалися на виставці в Стрию, містить річник «Господар і промисловець» [15]. Відомо, що членом журі цієї виставки був Володимир Шухевич. На виставці у Стрию були ткацькі і килимарські вироби з Криворівні, Косова, Печеніжина, різьблені вироби Шкрібляків з Яворова, І. Семенюка з Печеніжина, М. Мегединюка з Річки. Тут експонувалися також гуцульський одяг, тканини, ґердани, церковні ікони та етнографічні фотографії з Покуття і Гуцульщини.

У промислово-хліборобській виставці в Одесі (1911) взяли участь 26 різних спілок з Галичини, а також кілька приватних осіб, в тому числі професор Левинський зі Львова, Прухніцький з Косова, різьбярі-гуцули Шкрібляки і Мегединюки [1]. В окремому павільйоні виставки «Галичина (Австрійська Україна)» експонувалися малярство, різьблені вироби, вишивка, одяг та речі побуту гуцулів.

Каталог і багатий фотоілюстративний матеріал з експозиції виставки домашнього промислу у Коломиї (1912) зберігається у фондах Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського [4]. Найцікавішими були різьблені гуцульські вироби. «Визначаються передовсім ніжні взористі роботи Миколи Шкрібляка, а також Василя Шкрібляка з Яворова та визначаючі ся старанним викінченням до найменшої дрібнички роботи Івана Семенюка з Печеніжина. Далі заслуговують на увагу роботи Василя Девдюка з Старого Косова, Марка Мегединюка з Річки, Ол. Шкром'юка з Шешор» [4, с. 8]. На виставці експонувалися тарілки, скриньки, свічник-трійця і різьблена ложка М. Шкрібляка. За свідченням сучасників, увагу відвідувачів найбільш привертала різьблені тарілки М. Шкрібляка, скриньки і барильця В. Шкрібляка, його ж ліхтарики, різноманітні за формою та оздобленням. Три тарелі Миколи Шкрібляка, надіслані професором М. Грушевським «підтримали Николаєву славу сентиментального кольориста на коронковій різьбі» [11, с. 6]. Коломийській виставці (1912) у часописі «Неділя» Д. Лукіянович присвятив три розділи, в яких розглянув гуцульську різьбу, мосяжництво, вишивки, одяг і килими [11]. Автор детально характеризує окремі роботи різьбярів: Юрія, Василя та Миколи Шкрібляків з Яворова, Марка Мегединюка з Річки, Василя Девдюка з Ста-

рого Косова, Миколи Бабчука з Рівні та інших гуцульських майстрів, які репрезентували народне мистецтво Гуцульщини. Поряд з текстовою частиною вміщено кілька світлин робіт майстрів.

Василь Шкрібляк репрезентував народне мистецтво Галичини на Першій Всесоюзній виставці сільського господарства і народних промислів у Москві (1923) і був нагороджений дипломом «за художню роботу інкрустації різними породами деревини і металом», що зберігається у Коломийському музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського (інв. 12274).

Упродовж тривалого періоду спостерігаємо активний «виставковий рух» у Галичині, де популяризувалося народне мистецтво Гуцульщини, і, зокрема, різьблені вироби династії Шкрібляків з Яворова. Різноманітні і різномасштабні виставки (домашнього промислу, етнографічні, мистецькі) залучали до участі гуцульських майстрів. Значна частка експонованих творів народних майстрів засвідчувала їх майстерність в опануванні техніко-технологічних прийомів, тонким відчуттям гармонії форм і колористичного вирішення справді мистецьких творів. Такі витвори народних майстрів здобували нагороди, їх закуповували до приватних колекцій і формували збірки згодом відомих музеїв.

Унікальна збірка, що налічує 20 творів Юрія Шкрібляка з підписом самого майстра, зберігається у Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України у Львові і досить яскраво характеризує всю творчість найвидатнішого народного різьбярів XIX століття. Про декорування таких виробів як сільнички, цукорниці, перечниці, чарки та пляшки засвідчують роботи майстра з Музею етнографії та художнього промислу у Львові і Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського. Високою майстерністю вирізняються декоративні тарелі Ю. Шкрібляка, оздоблені сухою різьбою, мереживним вирізуванням та інкрустацією. Мереживні мотиви підвищують гру світлотіні.

Скринька Ю. Шкрібляка (1880) декорована різьбленням та жируванням металевим дротиком і цятками, зберігається у Національному музеї народного декоративного мистецтва у Києві.

Міртук Ю. Шкрібляка з експозиції музею Косівського інституту прикладного та декоративного мис-

тецтва Львівської національної академії мистецтв декорований контурним різьбленням мотивів шестипелюсткових розет відзначається простотою і ясністю композиції. Майстер зумів досягти справжньої гармонії краси матеріалу, техніки виконання та ужиткового призначення виробу.

Барильця Ю. Шкрібляка декоровані різьбленням хрестоподібних та ромбічних мотивів, шестипелюсткових розет та мотивів «головкاته» широко представлені в Коломийському музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського.

Майстри різьбярської родини Шкрібляків вправно використовували різноманітний інструмент, тому й вирізняються їхні роботи віртуозною точністю виконання і вражають багатством оздоблення.

З нагоди ювілейних святкувань 190 річниці від дня народження Юрія Шкрібляка в 2012 році у музеї Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв влаштували виставку творів майстрів-різьбярів династії Шкрібляків-Корпанюків з фондів музею інституту. В експозиції були представлені твори Юрія Шкрібляка, його синів Василя, Миколи і Федора, онуків — Федора Миколайовича та Дмитра Федоровича Шкрібляків, а також велику збірку різьблених виробів Юрія та Семена Корпанюків, які доводяться онуками Юрія Шкрібляка по лінії матері Катерини. Доповнили експозицію тематичної виставки дипломні роботи випускників відділу художнього дерева, виконані за мотивами творчості майстрів-різьбярів династії Шкрібляків-Корпанюків.

2012 року на базі Яворівського центру народного мистецтва «Гуцульська гражда» відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Феномен українського художнього деревообробництва», присвячена 190-річчю від дня народження класика українського різьбярства Юрія Шкрібляка та 120-річчю від дня народження заслуженого майстра народної творчості України Юрія Корпанюка. В рамках ювілейних святкувань у селі Яворові організовані пересувні виставки творів народних майстрів з фондів Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини, виставки дипломних робіт випускників Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв і Вишницького коледжу прикладного мисте-

цтва ім. В. Шкрібляка, а також традиційний IV вернісаж гуцульських ліжників «Барвограй-2012».

Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв активно долучився до відзначення ювілеїв визначних різьбярів. Випускники відділу дерева КІПДМ ЛНАМ виготовили Пам'ятний Хрест на честь 190-річчя Ю. Шкрібляка, який встановлений у Яворові. Випускник Косівського училища Тарас Корпанюк, який доводиться праправнуком Ю. Корпанюка, виготовив меморіальну дошку для садиби Юрія Корпанюка у Яворові.

Підсумовуючи, зауважимо, що справу славетного Юрія Шкрібляка продовжили і примножили три його сини, а згодом розвивали майстри наступних поколінь цієї династії. Свої твори вони репрезентували на багатьох виставках і неодноразово удостоювались високих нагород.

Важливо, що ця родинна стежа не переривається до сьогодні. Розквітає і зміцнюється генеалогічне дерево родини, потужні корені якої сягають близько двох століть. Нині мистецькі твори майстрів-різьбярів славної династії Шкрібляків-Корпанюків зберігаються у багатьох музеях України і за кордоном.

1. А. І. Австрійська Україна на одеській виставі / А. І. — Неділя. — 1911. — Ч. 50. — 24 грудня. — С. 1—2.
2. Будзан А.Ф. Різьба по дереву в західних областях України / Антін Будзан. — Київ : Видавництво Академії наук Української РСР, 1960. — 107 с.
3. Будзан А.Ф. Різьба по дереву. Роботи різьбярів Юри, Василя та Миколи Шкрібляків / Антін Будзан. — Київ : Вид. Академії наук Української РСР, 1960.
4. Вистава домашнього промислу в Коломії під протекторатом їх ц. к. Високости Архикнязя Кароля Франца Йосифа і Архикнягині Зити в днях 21—30 вересня 1912 року: Каталог. — Коломия : Накл. виставкового комітету з друк. А.В. Кисилевського і С-ки, 1912.
5. Виставка господарско-промислова въ Коломьѣ. Справозданье Петра Чорного. — Станиславовъ, 1881.
6. Данилюк А.Г. Українська народна архітектура на краєвій виставці у Львові 1894 року / Архип Данилюк // Народна творчість та етнографія. — 1984. — № 1. — С. 50—52.
7. Изъ выставки Станиславской. Наше резбарство // Господарь и промышленник. — Станиславовъ, 1879. — Т. 1. — Ч. 3. — С. 41—45.
8. Кіс-Федорук О. Із спостережень над типологією гуцульської плоскорізьби. (На матеріалі творчості Шкрібляків) / О. Кіс-Федорук // Народна творчість та етнографія. — 2000. — № 2—3. — С. 103—106.

9. Кречковський Л. Школа деревного промислу в Коломії / Любомир Кречковський // Животоки: Статті, есе, розвідки. — Коломия : Народний дім, 1994. — С. 5—9.
10. Левицький В. Вистава гуцульських виробів в Косові / Володимир Левицький // Діло. — 1904. — Ч. 135.
11. Лукіянович Д. Вистава домашнього промислу в Коломії / Денис Лукіянович // Неділя. — Львів, 1912. — Ч. 38—40.
12. Моздир М.І. Різьбарство / Микола Моздир // Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження / відпов. ред. Гошко Ю. — Київ : Наукова думка, 1987. — С. 388—405.
13. Молинь В. Класик гуцульської різьби (До 180-річчя від дня народження Юрія Шкрібляка) / Валентина Молинь // Народне мистецтво. — 2002. — № 1—2. — С. 23—25.
14. Молинь В. Майстри народного декоративного мистецтва Станіславщини у «виставковому русі» Галичини / Валентина Молинь // Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. — Випуск 15. — Київ : Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. — 2008. — С. 366—377.
15. Перша українська хліборобська виставка в Стрию // Господар і промисловець. — Стрий, 1909. — Ч. 20.
16. Родина Шкрібляків. Альбом / автор-упорядник Захарчук-Чугай Р.В. — Київ : Мистецтво, 1979. — 99 с. : іл.
17. Селівачов М.Р. Юрій Шкрібляк і його внесок у розвиток українського образотворчого мистецтва / Михайло Селівачов // Народна творчість та етнографія. — 2002. — № 5—6. — С. 59—65.
18. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево XVI—XX ст. / Михайло Станкевич. — Львів, 2002. — 480 с.
19. Труш І. Вистава українських артистів / Іван Труш // Артистичний вісник. — 1905. — Зош. 2—3. — С. 24—28.; Зош. 4. — С. 43.; Зош. 5. — С. 58—62.
20. Шухевич В.О. Гуцульщина. Перша і друга частини. Репринтне відтворення видання 1899 року / Володимир Шухевич. — Верховина, 1997. — 352 с.
21. Wystawa etnograficzna Pokucia w Kolomyi przez Marcellego Turkawskiego. — Krakow : Czcionkami drukarni «Czacu», 1880. — 55 s.

REFERENCES

- A., I. (1911, 24 hrudnia). *Avstriiska Ukraina na odeskii vystavi. Nedilia*, 50, 1—2 [in Ukrainian].
- Budzan, A.F. (1960). *Rizba po derevu v zakhidnykh oblastiakh Ukrainy*. Kyiv: Vydavnytstvo Akademii nauk Ukrainskoi RSR [in Ukrainian].
- Budzan, A.F. (1960). *Rizba po derevu. Roboty rizbariv Yury, Vasyliya ta Mykoly Shkribliakiv*. Kyiv: Vyd. Akademii nauk Ukrainskoi RSR [in Ukrainian].

- Vystava domashnoho promyslu v Kolomyi pid protektoratom yikh ts. k. Vysokosty Arkhykniazia Karolia Frantsa Yosyfa i Arkhikniyhyni Zyty v dniakh 21–30 veresnia 1912 roku: Kataloh.* (1912). Kolomyia: Nakl. vystavkovoho komitetu z druk. A.V.Kysylevskoho i S-ky [in Ukrainian].
- Vustavka hospodarsko-promyslova v Kolomui. Spravozdane Petra Chornoho. (1881). Stanyslavovъ [in Ukrainian].
- Danyliuk, A.H. (1984). Ukrainska narodna arkhitektura na kraievii vystavtsi u Lvovi 1894 roku. *Narodna tvorchist ta etnografia*, 1, 50–52 [in Ukrainian].
- Iz vystavky Stanyslavovskoi. Nashe rezbiarstvo (1879). In *Hospodar y promyshlennyk*, 41–45 (Vol. 1, part 3). Stanyslavov [in Ukrainian].
- Kis-Fedoruk, O. (2000). Iz sposterezhen nad typolohiieiu hutsul'skoi ploskorizby. (Na materiali tvorchosti Shkribliakiv). *Narodna tvorchist ta etnografia*, 2–3, 103–106 [in Ukrainian].
- Krechkovskiy, L. (1994). Shkola derevnoho promyslu v Kolomyi. *Zhyvotoky: Statii, ese, rozvidky* (pp. 5–9). Kolomyia: Narodnyi dim [in Ukrainian].
- Levytskyi, V. (1904). Vystava hutsul'skykh vyrobiv v Kosovi. *Dilo*, 135 [in Ukrainian].
- Lukiianovych, D. (1912). Vystava domashnoho promyslu v Kolomyi. *Nedilia*, 38–40. Lviv [in Ukrainian].
- Mozdyr, M.I. (1987). Rizbiarstvo. In Hoshko, Yu. (Ed.), *Hutsulshchyna. Istoryko-etnografichne doslidzhennia* (pp. 388–405). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Molyn, V. (2002). Klasyk hutsul'skoi rizby (Do 180-richchia vid dnia narodzhennia Yurii Shkribliaka). *Narodne mystetstvo*, 1–2, 23–25 [in Ukrainian].
- Molyn, V. (2008). Maistry narodnoho dekoratyvnoho mystetstva Stanislavshchyny u «vystavkovomu rusi» Halychyny. In *Ukrainska akademiia mystetstva. Doslidnytski ta naukovo-metodychni pratsi*, 15, 366–377. Kyiv: Natsionalna akademiia obrazotvorchoho mystetstva i arkhitektury [in Ukrainian].
- Persha ukrainska khliborob'ska vystavka v Stryiu (1909). In *Hospodar i promyslovets*, 20. Stryi [in Ukrainian].
- Zakharchuk-Chuhai, R.V. (1979). *Rodyna Shkribliakiv*. Albom. Kyiv: Mystetstvo [in Ukrainian].
- Selivachov, M.R. (2002). Yurii Shkribliak i yoho vnesok u rozvytok ukrainskoho obrazotvorchoho mystetstva. *Narodna tvorchist ta etnografia*, 5–6, 59–65 [in Ukrainian].
- Stankevych, M. (2002). *Ukrainske khudozhnie derevo XX–XXI st.* Lviv [in Ukrainian].
- Trush, I. (1905). Vystava ukrainskykh artystiv. *Artystychnyi vistsnyk*, 2–3, 24–28; 4, 43; 5, 58–62 [in Ukrainian].
- Shukhevych, V.O. (1997). *Hutsulshchyna*. Persha i druga chastyny. Reprintne vidtvorennia vydannia 1899 roku. Verkhovyna [in Ukrainian].
- Wystawa etnograficzna Pokucia w Kolomyi przez Marcelogo Turkawzkiego. (1880). Krakow: Czcionkami drukarni «Czacu» [in Polish].

Valentyna Molyn

ARTISTIK WORKS OF CARVERS OF DYNASTY OF SHKRIBLIAKIV ARE ON THE EXHIBITIONS OF GALYCHYNA (160 anniversary of Mykola Shkribliak is dedicating)

Article is devoted to works of the famous master of art wood in Hutsulshchyna Shkriblyaka Yuri (1822–1884) and his sons — Vasil, Nicholas and Fedora. Grate active carvers dynasty Shkriblyaka in exhibitions that took place in Galychyna, particularly in Vienna (1873), Lviv (1894, 1905), Stanislav (1879), Kolomya (1880, 1912), Ternopil (1887).

Keywords: Yuri Shkribliak, dynasty, carving, exhibitions, folk art, Hutsulshchyna, Galychyna.

Валентина Мольн

ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ИЗДЕЛИЯ МАСТЕРОВ ДИНАСТИИ ШКРИБЛЯКОВ НА ВЫСТАВКАХ ГАЛИЧИНЫ (160 годовщине Николая Шкрібляка посвящается)

Статья посвящена творчеству известного мастера художественной обработки дерева на Гуцульщине Юрия Шкрібляка (1822–1884) и его сыновей — Василия, Николая и Федора. Прослеживается активное участие мастеров династии Шкрібляков у выставках, которые проходили в Вене (1873), Львов (1894, 1905), Станиславе (1879), Коломые (1880, 1912), Тернополе (1887).

Ключевые слова: Юрий Шкрібляк, династия, резьба, выставки, народное искусство, Гуцульщина, Галичина.